

EUROOPAN TIETOSUOJAVALTUUTETTU

Tiivistelmä Euroopan tietosuojavaltuutetun lausunnosta, joka koskee EU:n ja Sveitsin sopimusta verotietojen automaattisesta vaihdosta

(Koko lausunto on luettavissa englanniksi, ranskaksi ja saksaksi Euroopan tietosuojavaltuutetun verkkosivuilla www.edps.europa.eu)

(2015/C 289/06)

Tiivistelmä

EU on allekirjoittanut kahdenvälisiä sopimuksia tai neuvottelee niistä parhaillaan Sveitsin, Andorran, Liechtensteinin, Monacon ja San Marinon kanssa. Sopimusten tavoitteena on säännellä ja helpottaa verotuksen kannalta merkittävien finanssitietojen vaihtoa ja lopettaa pankkialaisuus veroasioissa.

Sveitsin kanssa äskettäin tehdyn sopimuksen (jäljempänä 'sopimus') määräysten perusteella Euroopan tietosuojavaltuutettu on päättänyt kehottaa EU:n lainsäätäjää sisällyttämään tietosuojatakeita tuleviin vastaavanlaisiin kahdenvälisiin sopimuksiin, jotka koskevat verotietojen automaattista vaihtoa.

Taustaa: G20-maat ovat antaneet Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön, OECD:n, tehtäväksi laatia yhtenäinen globaali standardi finanssitilitietojen automaattista vaihtoa varten. Tarkoituksena on toteuttaa automaattinen tietojenvaihto valtioiden rajat ylittävien veropetosten ja -vilppien torjumiseksi varmistamalla verotietojen täysi avoimuus ja yhteistyö verohallintojen välillä maailmanlaajuisesti. OECD hyväksyi tällaisen järjestelmän heinäkuussa 2014 (jäljempänä 'globaali standardi').

EU:n ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus allekirjoitettiin 27. toukokuuta 2015. Se korvasi aiemman sopimuksen samasta asiasta, ja sen tarkoituksena on panna globaali standardi täytäntöön. Sopimukseen sisältyy useita määräyksiä, jotka sääntelevät verotietojen automaattista vaihtoa Sveitsin ja EU:n jäsenvaltioiden asianomaisten veroviranomaisten välillä.

Verovilppien torjuntaan kiinnitetään näin aiempaa enemmän huomiota, ja kun finanssitietoja vaihdetaan automaattisesti, tietosuojaoikeuksia on suojeltava asianmukaisesti.

Suojatoimet: Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo, että perustavia tietosuojatakeita ei ole täysin toteutettu, vaikka sopimuksen 6 artiklaan sisältyy tietosuoja koskevia määräyksiä. Euroopan tietosuojavaltuutetun mielestä erityisesti seuraavat suojatoimet olisivat olleet tarpeen:

- (i) Verotuksen kannalta merkittävien tietojen keruun ja vaihdon ehdoksi olisi asetettava verovilpin todellinen riski.
- (ii) Tietojenkäsittelyn tarkoitus olisi rajoitettava lailliseen yleishyödylliseen tavoitteeseen (eli verovilpin torjuntaan), ja tietojen käyttö muihin tarkoituksiin rekisteröidyn tietämättä olisi estettävä.
- (iii) Rekisteröidyille olisi annettava asianmukaista tietoa heidän finanssitietojensa käsittelyn tarkoituksesta ja käsittelytavoista, mukaan lukien tietojen vastaanottajat.
- (iv) Olisi asetettava yksiselitteiset turvallisuus- ja tietosuojanormit, joita verotietojen keräämiseen ja vaihtamiseen osallistuvien yksityisten tahojen ja julkisten viranomaisten olisi noudatettava.
- (v) Vaihdeettävien verotietojen tarkka säilyttämisaika olisi määrättävä ja tiedot velvoitettava poistettaviksi sen jälkeen, kun niitä ei enää käsitellä verovilpin torjumisen tarkoitukseen.

I. FINANSSTITILITIE TOJEN AUTOMAATTISTA VAIHTOA KOSKEVAN GLOBAALIN STANDARDIN TÄYTÄNTÖÖNPANO

1. Kansainvälisellä tasolla on tunnustettu olevan tärkeää vaihtaa tietoja automaattisesti valtioiden rajat ylittävien veropetosten ja verovilppien torjumiseksi. Siten voidaan varmistaa verotietojen täysi avoimuus ja verohallintojen yhteistyö maailmanlaajuisesti. G20-maat ovat antaneet OECD:n tehtäväksi laatia yhtenäinen globaali standardi finanssitilitietojen automaattista vaihtoa varten. OECD:n neuvosto julkaisi globaalien standardien heinäkuussa 2014.

2. EU:ssa on talouden toimijoiden tasapuolisten toimintaedellytysten varmistamiseksi allekirjoitettu Sveitsin, Andorran, Liechtensteinin, Monacon ja San Marinon kanssa sopimuksia, joissa on määrätty vastaavia toimenpiteitä kuin direktiivissä 2003/48/EY (säästöjen tuottamien korkotulojen verotus) ⁽¹⁾. Sopimusten tarkoituksena on säännellä ja helpottaa verotuksen kannalta tärkeiden finanssitietojen vaihtoa sopimuspuolina olevien valtioiden toimivaltaisten viranomaisten välillä ja lopettaa siten pankkialaisuus veroasioissa.
3. Neuvoston puheenjohtaja allekirjoitti Euroopan unionin puolesta 27. toukokuuta 2015 säästöjen tuottamien korkotulojen verotuksesta annetussa neuvoston direktiivissä 2003/48/EY säädettyjä toimenpiteitä vastaavista toimenpiteistä tehdyn, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirjan (jäljempänä 'sopimus'). Sopimus odottaa parhaillaan Euroopan parlamentin hyväksyntää.
4. Nykyinen sopimus säästöistä Sveitsin kanssa pyritään saattamaan sopimuksessa ajan tasalle ottaen huomioon automaattisen tietojenvaihdon kehitys EU:ssa ja kansainvälisesti, jotta sekä verohallintojen että talouden toimijoiden kustannukset ja hallinnollinen rasitus saadaan rajattua mahdollisimman vähäisiksi. Näin lisätään verotuksen avoimuutta Euroopassa, kun sopimus muodostaa oikeusperustan tietojen automaattista vaihtoa koskevan OECD:n globaalin standardin täytäntöönpanolle.
5. Sopimukseen sisältyy siten useita määräyksiä, joilla säännellään verotietojen automaattista vaihtoa Sveitsin ja EU:n jäsenvaltioiden asianomaisten veroviranomaisten välillä, jotta globaali standardi voidaan panna täytäntöön EU:ssa ja Sveitsin valaliitossa.
6. Verovilppien torjuntaan kiinnitetään aiempaa enemmän huomiota, ja kun finanssitietoja vaihdetaan automaattisesti, on joka tapauksessa tarpeen, että tietosuojaoikeuksia suojellaan asianmukaisesti. Tämä on ratkaisevan tärkeää, koska automaattista tietojenvaihtoa koskevat OECD:n säännöt ovat yhdenmukaiset USA:ssa jo hyväksytyin asiaa koskevan lainsäädännön kanssa (Foreign Account Tax Compliance Act, FATCA). USA:ssa tietosuojakysymyksiin suhtaudutaan kuitenkin toisin kuin Euroopassa ⁽²⁾.
7. On todettava, että sopimuksen 6 artiklan luottamuksellisuutta ja tietosuojaa koskevat määräykset liittyvät henkilötietojen suojaan. Lisäksi on muistettava, että komissio on tehnyt tietosuojan tason riittävyttä koskevan päätöksen ⁽³⁾, jonka mukaan Sveitsissä voimassa oleva tietosuojalainsäädäntö vastaa direktiivin 95/46/EY (tietosuojadirektiivin) periaatteita, joten tietoja voidaan siirtää rajoituksetta saman direktiivin 25 ja 26 artiklan mukaisesti.
8. Euroopan tietosuojavaltuutettu esittää tässä lausunnossa useita näkökohtia, jotka koskevat ensisijaisesti sopimuksen tietosuojavaikutuksia. Tarkoituksena on antaa ohjeita keskeisistä suojatoimista, jotka olisi sisällytettävä sopimustekstiin, kun EU tulevaisuudessa tekee kahdenvälisiä sopimuksia finanssitilitietojen automaattisen vaihdon helpottamiseksi.

III. PÄÄTELMÄ

29. Edellä esitettyjen näkökohtien pohjalta Euroopan tietosuojavaltuutettu toteaa, että globaalin standardin täytäntöönpanoa pidetään välttämättömänä verovilppien torjumiseksi ja sitä kautta tasapuolisten toimintaedellytysten takaamiseksi markkinatoimijoille.
30. Euroopan tietosuojavaltuutettu katsoo kuitenkin, että sopimukseen olisi pitänyt neuvotteluvaiheessa tehdä useita korjauksia, jotta tietosuojakysymykset olisi voitu ottaa paremmin huomioon. Euroopan tietosuojavaltuutettu kehottaa EU:n lainsäätäjää sisällyttämään tietosuojatakeet sopimuksen tuleviin täytäntöönpanotoimenpiteisiin ja muiden valtioiden kanssa samalla alalla tulevaisuudessa tehtäviin kahdenvälisiin sopimuksiin. Vastaavassa sopimuksessa tai tulevassa täytäntöönpanotoimenpiteessä olisi erityisesti
 - varmistettava tietojenkäsittelyn oikeasuhteisuus asettamalla verotietojen keruun ja vaihdon ehdoksi verovilpin todellinen riski sekä ottamalla käyttöön kriteerit vähäriskisten tilien vapauttamiseksi raportoinnista
 - rajoitettava tietojenkäsittelyn tarkoitus laillisen yleishyödyllisen päämäärän tavoitteluun ja estettävä tietojen käyttö muihin tarkoituksiin rekisteröidyn tietämättä

⁽¹⁾ Neuvoston direktiivi 2003/48/EY, annettu 3 päivänä kesäkuuta 2003, säästöjen tuottamien korkotulojen verotuksesta (EUVL L 157, 26.6.2003, s. 38).

⁽²⁾ Yhteistä tietojenvaihtostandardia koskeva 29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmän kirje 18.9.2014, saatavana englanniksi osoitteesta http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/other-document/files/2014/20140918_letter_on_oecd_common_reporting_standard.pdf

⁽³⁾ Komission päätös 2000/518/EY, tehty 26 päivänä heinäkuuta 2000, saatavana osoitteesta <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?qid=1415700329280&uri=CELEX:32000D0518>

- annettava rekisteröidyille asianmukaista tietoa heidän finanssitietojensa käsittelyn tarkoituksesta ja käsittelyta-voista, mukaan lukien tietojen vastaanottajat (tietosuojadirektiivin 10 artiklan mukaisesti)
- asetettava yksiselitteiset turvallisuus- ja tietosuojanormit, joita verotietojen keräämiseen ja vaihtamiseen osallistu-vien yksityisten tahojen ja julkisten viranomaisten on noudatettava (sisäänrakennettu yksityisyyden suoja); olisi myös määrättävä seuraamuksista, jos tällaisia määräyksiä rikotaan
- määrättävä vaihdettavien verotietojen tarkka säilyttämisaika ja veloitettava tietojen poistamiseen sen jälkeen, kun niitä ei enää käsitellä verovilpin torjumiseen.

Tehty Brysselissä 8 päivänä heinäkuuta 2015.

Wojciech Rafał WIEWIÓROWSKI
Euroopan apulaistietosuojavaltuutettu
